

Bijlage 1 - Aanvullende informatie uitvoering Wet inburgering gemeente Haarlem

1. Samenvatting van de nieuwe wet

Personen die van buiten de Europese Unie, IJsland, Kroatië, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland naar Nederland komen zijn tot drie zaken verplicht: het leren van de Nederlandse taal het leren kennen van Nederlandse samenleving en kennis krijgen van de arbeidsmarkt. Tenminste, als zij zich hier langdurig willen vestigen. Dit heet inburgeren.

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. De nieuwe wet betreft een algehele stelselwijziging en vervangt het huidige inburgeringssysteem. De nieuwe wet behelst het volgende:

- De gemeente gaat inburgeringsplichtige nieuwkomers begeleiden bij hun inburgering. Voor statushouders (vluchtelingen) doen wij dit vanaf het moment van huisvesting in de gemeente.
- Iedereen krijgt een inburgering op maat. Dit gebeurt aan de hand van een brede intake. En het maken van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie door de klantmanager van de gemeente.
- Gemeenten begeleiden ook gezinsmigranten en overige migranten. Zij betalen hun inburgering altijd zelf. De klantmanager van de gemeente neemt een brede intake af en stelt daarmee de te volgen leerroute vast. Ook adviseert de klantmanager over een mogelijk passende onderwijsinstelling.

Bovengenoemde taken worden in Haarlem uitgevoerd door het speciaal opgeleide team klantmanagers dat de afgelopen jaren al ervaring heeft opgedaan met de doelgroep statushouders. Inmiddels zijn ze opgeleid om per 1 januari 2022 uitvoering te kunnen geven aan de nieuwe taken behorende bij de Wet inburgering.

1.1 Doel nieuwe wet

Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk en volwaardig meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk. Door nieuwkomers te stimuleren de Nederlandse taal op een zo hoog mogelijk niveau te leren en door participatie ook al tijdens de inburgering een belangrijke plek te geven, moet inburgering in het nieuwe stelsel effectiever worden. In het nieuwe stelsel gaan het leren van de taal en participatie (bijvoorbeeld via werk of stage) hand in hand en gaat de taaleis omhoog van A2- naar B1 -niveau.

1.2 Inburgeren via drie nieuwe leerroutes

Er komen drie leerroutes in het nieuwe stelsel: de onderwijsroute, de B1-Route en de zelfredzaamheidsroute (Z-route). Bij twee van deze leerroutes, te weten de B1-route en de Z-route, wordt het inburgeringstraject aangevuld met de participatiecomponent. De onderwijsroute beoogt de doorgaande leerlijn te realiseren naar het regulier onderwijs en is gericht op (jonge) inburgeraars. De B1-route en de Z-route zijn duale trajecten. Dit zijn trajecten die geïntegreerd worden aangeboden waarin het leren van de taal samengaat met participatie, met het oog op doorstroom naar de arbeidsmarkt. Als dat niet reëel is, wordt maximale participatie in de samenleving beoogd; bijvoorbeeld via het doen van vrijwilligerswerk of een andere vorm van participatie.

1.3 Verplichte aanvullende modules: MAP en PVT

Gemeenten moeten daarnaast de Module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP) en het Participatieverklaringstraject (PVT) aanbieden. De MAP is een module die is gericht op de oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt en het in beeld brengen van competenties en arbeidsmarktkansen van de inburgeraar. De MAP is in het nieuwe aanbod ondergebracht bij de aanbieders van de B1- en Z-route. Het Participatieverklaringstraject (PVT) is een belangrijke kennismaking, groepsgewijs, met de Nederlandse waarden en gebruiken. Dit onderdeel is ondergebracht bij de aanbieder van het brugklasprogramma en zal worden uitgevoerd door onderaannemer Vluchtelingenwerk.

1.4. Financieel ontzorgen en financiële zelfredzaamheid

Onderdeel van de Wet inburgering is verder dat alle bijstandsgerechtigde statushouders de eerste periode na aankomst in de gemeente financieel ontzorgd worden.

De verplichte ontzorging in Haarlem wordt uitgevoerd door budgetcoaches van de afdeling schulddienstverlening van de gemeente en bestaat uit het inhouden van de vaste lasten van de huur, de rekeningen voor gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering. De ontzorging duurt minimaal zes maanden en gaat in op het moment dat het recht op bijstand ontstaat. Het begeleiden naar financiële (zelf)redzaamheid is een verplicht onderdeel van financieel ontzorgen wordt gedaan door de budgetcoaches. Na zes maanden wordt gekeken of er noodzaak is tot verlenging. Dit is maatwerk. Tijdens het financieel ontzorgen is er nauw contact met de maatschappelijk begeleider en de klantmanager van de statushouder.

1.5. Maatschappelijke begeleiding

Net als onder de huidige wet inburgering, blijft de gemeente onder de nieuwe wet inburgering verantwoordelijk voor het aanbieden van maatschappelijke begeleiding aan statushouders. De maatschappelijke begeleiding richt op het wegwijs maken van gehuisveste statushouders in de gemeente. Deze begeleiding richt zich op twee componenten: praktische ondersteuning bij het regelen van basisvoorzieningen op het gebied van wonen, zorg, inkomen, vervoer, verzekeringen en onderwijs en het bieden van voorlichting over de basisvoorzieningen in de Nederlandse samenleving. Dit gebeurt in Haarlem standaard 12 maanden na het moment van huisvesting in de gemeente. De intensiteit van de begeleiding kan per individu verschillen. Na 12 maanden worden statushouders warm overgedragen aan het sociaal wijkteam in de gemeente.

2. Doelgroep en omvang

De gemeenten worden met de invoering van de nieuwe Wet Inburgering verantwoordelijk voor een grotere groep. Alle inburgeringsplichtigen vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, ook degenen die in de meeste gevallen geen uitkering ontvangen, zoals de groep gezinsmigranten en overige migranten. De doelgroep van de nieuwe Wet inburgering is te verdelen in twee groepen: de groep statushouders (inclusief nareizigers) en de groep gezinsmigranten en overige migranten.

2.1 Statushouders

- **Statushouders** zijn vluchtelingen die door de IND worden erkend en een vluchtelingenstatus krijgen. Zij komen eerst in asielzoekerscentra (AZC) terecht. Het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) vangt hen op en koppelt statushouders aan een gemeente.

- **Nareizigers** zijn de nareizende familieleden van de statushouder die na inwilliging van de gezinshereniging in Nederland mogen verblijven. Zij komen dus terecht bij hun familielid die al woonachtig is in de gemeente.

De groep statushouders is vaak in eerste instantie bijstandsafhankelijk.

2.2. Gezinsmigranten en overige migranten

- **Gezinsmigranten en overige migranten** (hierna gezinsmigranten) zijn personen die hier voor gezinshereniging of gezinsvorming gekomen zijn. Het gaat om personen die een Nederlandse partner hebben. Inburgering start voor gezinsmigranten al met een basisexamen inburgering dat in het land van herkomst wordt afgelegd. Ook geestelijk bedienaren (dominees, priesters en imams) en vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor een onbepaald verblijfsdoel zijn onderdeel van deze groep.

Gezinsmigranten zijn (veelal) niet bijstandsafhankelijk.

2.3. Volumes

Het is niet eenvoudig om vast te stellen hoe groot de groep is voor wie vanaf 1 januari 2022 aanbod gereed moet zijn. Het Rijk bepaalt elk half jaar het aantal statushouders dat de gemeente moet huisvesten. Op basis van de taakstelling van dit jaar en het percentage statushouders dat boven de 18 jaar en dus inburgeringsplichtig is, eerder een inschatting gemaakt. Het gaat in deze arbeidsmarktregio in 2021 om circa 322 statushouders en circa 188 gezinsmigranten- en overige migranten. Het aantal statushouders kan dus jaarlijks fluctueren. Van de groep statushouders is de verwachting dat 60% de B1- route gaat volgen, 25% de onderwijsroute en 15% de Z-route.

Gemeente	Statushouders 2020	Statushouders 2021	Gezinsmigranten 2020
Beverwijk	17	35	16
Bloemendaal	10	22	10
Haarlem	65	136	100
Heemskerk	17	33	16
Heemstede	11	23	10
Velsen	29	58	26
Zandvoort	8	15	10
Totaal	158	322	188

Bovengenoemde aantallen zijn ter illustratie en kunnen per jaar fluctueren.

3. Wettelijke aanbodplicht door gemeenten

In onderstaande *tabel 1* staat het te realiseren aanbod door gemeenten uitgesplitst naar de groep statushouders en gezinsmigranten- en overige migranten. Het te volgen inburgeringstraject voor statushouders is veelomvattender dan voor gezinsmigranten. De wettelijke aanbodplicht verschilt namelijk voor de twee doelgroepen onder de nieuwe wet.

Tabel 1. Overzicht verantwoordelijkheden gemeente per doelgroep nieuwe Wet inburgering			
	Aanbod	Statushouders	Gezinsmigranten- en overige migranten
1	Brede intake en Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP)	X	X
2	Brugklas	X	
3	Participatieverklaringstraject (PVT)	X	X
4	Maatschappelijke begeleiding	X	
5	Zes maanden Financieel ontzorgen (inclusief financiële begeleiding)	X	
6	3 leerroutes (B1-, Z- of onderwijsroute) incl. alfabetisering en Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM)	X	
7	Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)	X	X

*Brugklas is geen wettelijke taak van de gemeenten. De overige onderdelen zijn dit wel.

De brede intake, Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP) en de onderdelen Participatieverklaringstraject (PVT) en Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) zijn onderdelen die de gemeente voor elke inburgeringsplichtige moeten aanbieden. Het onderdeel brugklas is geen wettelijke taak, maar een aanvullend en ondersteunend aanbod geïntegreerd programma met het wettelijk onderdeel PVT. Maatschappelijke begeleiding en het financieel ontzorgen zijn verplichte taken die de gemeente moet uitvoeren voor statushouders. Het volgen van een van de drie leerroutes is een verplicht onderdeel voor statushouders, maar niet voor de groep gezinsmigranten. Wel heeft de gemeente de wettelijke plicht om aan gezinsmigranten ondersteuning en begeleiding aan te bieden bij hun inburgeringstraject. De gemeente gaat een belangrijke rol spelen bij het adviseren van gezinsmigranten over passend inburgeringsonderwijs en andere aspecten om een goede start in Nederland te maken. Gezinsmigranten krijgen daarom – net als statushouders – een brede intake, een PIP en voortgangsgesprekken. Hoewel Gezins- en overige migranten vrij zijn in hun keuze voor een taalschool, kan gemeente hen hierover wel adviseren. Alle gezinsmigranten van buiten de EU/ EER en Zwitserland vallen onder de Wet inburgering.

4. Onze ambitie, een regionale ambitie

Haarlem wil het nieuwe stelsel benutten om de kansen van inburgeringsplichtigen te vergroten om op een snelle en volwaardige manier mee te doen in de maatschappij. Op basis van de 5 subdoelen van de wet (tijdigheid, snelheid, maatwerk, dualiteit, kwaliteit) stellen we ons de volgende ambitie: *“Vanaf 1 januari 2022 krijgen alle Inburgeringsplichtigen onder de nieuwe Wet in de Arbeidsmarktregio IJmond en Zuid-Kennemerland een tijdig en passend inburgeringstraject aangeboden waarbij het leren van de taal gecombineerd wordt met participatie, zodanig dat zij zo snel mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving en uiteindelijk volwaardig kunnen deelnemen. Meedoen betekent zo snel mogelijk meedoen naar vermogen (bij voorkeur via betaald werk). Ook wordt de ambitie gesteld dat zij aan het einde van de inburgering maatschappelijk zelfredzaam zijn.”* Dit betekent dat de Inburgeringsplichtige:

- Het inburgeringstraject op zijn/haar niveau succesvol heeft afgerond binnen de wettelijke termijn van drie (3) jaar;
- Een baan of opleiding heeft die leidt tot financiële onafhankelijkheid. En wanneer dit niet kan, een zinvolle dagbesteding heeft;
- Op andere leefgebieden zelfredzaam is. Onder zelfredzaamheid verstaan wij iemand die in staat is om weloverwogen keuzes te maken. Wanneer iemand dit zelf niet kan, weet zij/hij waar en wanneer zij hierbij om hulp kan vragen.

Het college heeft in november 2020 de doelstellingen Wet inburgering en de wijze van verwerving vastgesteld ([2020/1004097](#)).

5. Uitvoeringstaken en uitvoerders samengevat

In onderstaand schema is het overzicht van de wettelijke aanbodplicht verder ingevuld om een beter beeld te geven van de inhoud van de verschillende taken, de duur en door wie de taak wordt uitgevoerd vanaf 1 januari 2022.

Welke taak?	Wat is het en wat is de duur?	Wie voert het uit?
Maatschappelijke begeleiding aan statushouder	Wegwijs maken in de gemeente en de ondersteuning bij praktische zaken Duur: vanaf moment van huisvesting 12 maanden, vervolgens overdracht naar het sociaal wijkteam van de gemeente.	Maatschappelijk begeleider van Vluchtelingenwerk
Financieel ontzorgen aan statushouder	Inhouden van de vaste lasten (huur, GWL en verplichte zorgverzekering) gedurende de zes maanden + financiële coaching om de financiële redzaamheid te vergoten Duur: 6 maanden vanaf het moment van huisvesting in de gemeente, Verlenging mogelijk en is matwerk	Budgetcoaches van schulddienstverlening Ondersteuning vanuit Maatschappelijke begeleider Vluchtelingenwerk
Periode van 10 weken brede intake tot opstellen PIP		
Brede intake aan alle inburgeraars	Aan de hand van 13 leefgebieden de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van een	Klantmanager team inburgering

	statushouder in beeld brengen. De brede intake vormt het startpunt van een individuele route via inburgering naar participatie en resulteert in het Plan Inburgering en Participatie (PIP). De PIP wordt opgesteld door een klantmanager van de gemeente. De brede intake duurt maximaal 10 weken	Afdeling Werk en Inkomen
Brugklasprogramma aan statushouders	De brugklas is interactief programma van 6 weken dient als een aanvulling op de wettelijke brede intake door de gemeente. Het programma vindt plaats tussen de afname van de Brede intake en het opstellen van de PIP-termijn binnen tien (10) weken na huisvesting in de gemeente. De brugklas heeft tot doel om informatie te geven, kennis te maken met de lokale omgeving en een completer beeld te krijgen van de statushouder en de deelnemer en klantmanager een passend advies te geven voor de leerroute. De keuze voor de leerroute wordt opgenomen in het PIP.	Taalaanbieder Danner en Danner in combinatie met praktijkcoaches van Vluchtelingewerk
Participatieverklaringstraject (PVT) voor alle inburgeraars	Het PVT wordt voor de statushouder geïntegreerd aangeboden in het brugklasprogramma. Het PVT omvat minimaal twaalf (12) uur en bestaat uit workshops op de terreinen van: inleiding in de kernwaarden van de Nederlandse samenleving (discriminatie, (gender)gelijkheid, vrijheid van religie en vrijheid van meningsuiting); en minimaal één activiteit of excursie waarin de aandacht uitgaat naar een kernwaarde van de Nederlandse samenleving. Voor gezinsmigranten wordt dit aangeboden als losse module. Het is voor alle inburgeraars een verplicht onderdeel van de inburgering.	Vluchtelingenwerk
Landelijke leerbaarheidstoets voor alle inburgeraars	Tijdens PIP-termijn van 10 weken is de gemeente verantwoordelijk voor het afnemen van een landelijk leerbaarheidstoets. De landelijke leerbaarheidstoets geeft antwoord of	Afname en begeleiding tijdens de toets wordt uitgevoerd door Danner & Danner. Toets is landelijk

	inburgeraars in staat is om binnen een termijn van drie jaar B1-niveau te halen: ja/nee.	ontwikkeld door bureau ICE in opdracht van ministerie van SZW.
Persoonlijk inburgeringsplan en Participatie (PIP) voor alle inburgeraars	In het PIP (beschikking van de gemeente) worden in samenspraak met de inburgeraar afspraken gemaakt en vastgesteld in het persoonlijk inburgeringsplan. Voor de statushouder wordt hierin de keuze van de leerroute vastgelegd. Het PIP is een instrument om de inburgeraar tijdens de inburgeringsperiode goed te kunnen monitoren en afspraken te wijzigen/bij te stellen.	Uitgevoerd door de klantmanager van de gemeente. Klantmanager is regievoerder en eerste aanspreekpunt voor de inburgeraar.
Na vaststellen PIP begint inburgeringstermijn te lopen, wettelijke termijn is 3 jaar		
Start inburgeringstermijn na opstellen PIP en start inburgeringstraject voor alle inburgeraars	Gezinsmigranten hebben vrije keuze voor het invullen van het inburgeringstraject. Voor asielstatushouders is 1 van de 3 leerroutes routes verplicht.	Klantmanager houdt regie op inburgeringstraject aan de hand van periodieke gesprekken.
B1 en Z-route (inclusief MAP en KNM)	Gezinsmigranten moeten alleen de MAP module verplicht volgen binnen de inburgeringstermijn. Het doel van deze module is om de competenties en arbeidskansen van inburgeraars in beeld te brengen en hun vaardigheden bij te brengen om een baan te vinden.	Danner & Danner in samenwerking met stichting Akros, Double Dutch (taalaanbieders), Agros, Pasmach en VluchtelingenWerk (participatieaanbieders)
Onderwijsroute (incl. KNM) HBO/WO niveau	Taakschakeltrajecten (bestaat uit taalonderwijs gericht op behalen B1 niveau en deficiënte vakken die nodig zijn voor vervolgopleiding). Het traject stoomt deelnemers klaar voor instroom op vervolgopleiding op HBO- of WO-niveau.	De onderwijsroute zal uitgevoerd worden door de Vrije Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam.
Onderwijsroute (incl. KNM) MBO 2,3 en 4	Taakschakeltrajecten (bestaat uit taalonderwijs gericht op behalen B1 niveau en deficiënte vakken die nodig zijn voor vervolgopleiding). Het traject stoomt deelnemers klaar voor instroom op vervolgopleiding op MBO 2, MBO 3 of MBO 4 niveau.	Nog onbekend. Zie proces beschreven in de informatienota.
Uitkomst inburgering afgerond, maximaal haalbare taalniveau behaald en meedoen naar vermogen.		